بە مورتەزەقەکردن و میلیشیاییکردنی گەلانی ناوچەکە بەردەوامە -1-… جیهاد محەمەد

بەشی یەکەم

هێزی مورتەزەقە و میلیشیایی بەو هێزانە دەوترێت کە نیشتیمانیی نین، ئەو هێزانەی بە هیچ حسابکردنێک بە پرنسیپی ئەخلاقیاتی سوپایی و نیشتیمانپەروەریی و مرۆڤدۆستییەک دروستدەکرێن. لەگەڵ ئەوەشدا بە ناوی نیشتیمانپەروەریی و پاراستنی سەروەریی نەتەوە و هەندێک جار بە ناوی پاراستنی سەروەریی دەوڵەت و هەندێک جاری تر بە ناوی پاراستنی دین و ئاینزاکانەوە دروستدەکرێن. واتە ئەم هێزانە هەندێک جار سەربە حیزب و بزووتنەوە سیاسییەکانن، هەندیک جاری دی سەربە دەوڵەتەکانن، بەکاریان دێنن بۆ بەرگریکردن لە دەوڵەت یان دین، یان پاراستنی ناوچەیەکی جوگرافیایی. لەگەڵ ئەوەی مورتەزەقە بەو تاک و میلیشیایانە یان ئەو سوپایە دەوترێت کە بەکرێدەگیرێن بۆ پاراستنی دەسەڵاتی پاشا یان حوکمڕانیەکی دەرەکی، یان بەکرێدەگیرێن بۆ پاراستنی دەسەڵاتی ناوخۆ، بەڵام ئەوەی من تێبینی دەکەم لەم ڕۆژەدا و لە ناوچەکەدا بە گشتی ئێستا جیاوازییەک ئەوتۆ نەماوە لە نێوان هێزی میلیشیایی و هێزی مورتەزەقەدا.

بۆ نموونە وەک هێزە میلیشیاییەکەی حەسەن نەسروڵا لە لوبناندا، کە چەند لە دژایەتیکردنی ئیسرائیل دروستبووە لەوە زیاتر بۆ برەودان و باڵادەستی هەژموونی دەوڵەتی ئیسلامیی شیعەگەرایی دروستبووە. هێزەکانی حەماس لە فەلەستیندا، هێزەکانی بەسیج و پاسدار لە سەردەمی شەڕی ئێران/عێراقدا، هێزەکانی حەشدی شەعبی ئێستا لە عێراقدا، هێزی جاشە کوردەکان دژی پێشمەرگە و شۆڕشی گەلی کورد. ئێستا لە کوردستاندا لیوا تایبەتەکان، حەشدی شەعبی لە کورد، حەشدی وەتەنی کە پارتی و سوننەکان خەریکی دامەزراندنین، ئەو هێزەی کە لە ئەنەکەسە و هێزێکی پارتی بە سەرپەرشتی ئەفسەری تورکی پەلاماری شنگاڵ و هێزی پەکەکەیان دا، هەروەها ئەو هێزانەی کە ئێستا وا بڕیارە لە کوردستاندا دروستبکرێت و سەرەتاکانی دەرکەوتوون.

لە پێش هەموو ئەمانەشەوە هێزە تیرۆرستییەکان کە بە دەیان گروپ و هێزن، لە هەموویان زیاتر و گەورەتر و ترسناکتر هێزەکانی داعش بوو

کە لەم چەند ساڵەی دواییدا وەک قارچک هەڵتۆقین بە بروسکە و هەورەتریشقەی ئەو هەورە ڕەشە چڵکنەی بیریی شەڕەنگیزی و شەڕخوازی کە سەرتاپای ناوچەکە و بە تایبەتی وڵاتی سوریایی گرتەوە. هەموو ئەم هێزانە خۆیان نەک بە بەکرێگیراو و میلیشیایی نازانن، بەڵکو خۆیان بە نیشتیمانیی و نیشتیمانپەروەر دەزانن، تەنانەت کاتی خۆی کە بە سەتان هەزار جاش بەکرێگیراوی ڕژێمی فاشی بەعسییەکان بوون بەناوی ئەوەوە ئەم کارەیان دەکرد کە گەنجانی کورد لە شەڕی عێراق/ئێران بپارێزن، یەکێک لە سەرۆک جاشە گەورەکانی خێڵی جاف دەیگوت: “دەبێت گەلی کورد مەمنوونی من بێت کە توانیومە پێنج هەزار گەنجی خێڵەکەم بپارێزم لە تێوەگلانی شەڕی ئیران/عێراق”، هەندێکیش لە مەفرەزە تایبەتەکان دەیانگوت “ئێمە کوڕی بارزانین و بە ئەمری بارزانی بووین بە چەکداری حکومەت و دەمانەوێت ڕاوە پێشمەرگەی یەکێتی نیشتیمانی بکەین، چونکە ئەمانە جاشی ئێرانن”.

مەرج نییە بەکرێگرتنی ئەم هێزانە بە پارە و پول و پێدانی موچەی چەور بێت، زۆر جار دەسەڵاتە سیاسییەکان و حومکڕانەکان بە سیاسەتی بەرپاکردنی بێکارییەکی زۆر، کە زۆر جار دەگاتە لەسەدا ٢٠ی بێکاری خەڵک ناچار دەکەن لە پێناوی دابنیکردنی موچەکەی مەمرە و مەژیی پەنا بەرن بۆ چەک هەڵگرتن و دەبن بە چەکدارای مورتەزەقە و میلیشیایی، هەندێک جاری تر بە بەرپاکردنی نەبونی ئاسایش و ترس و تۆقاندنی ئەوانەی کە سقیلن و چەکدار نین، هەندێک جاری تر بەناوی هێزی نیشتیمانیی و بەرگریکردن لە نەتەوە و مافی نەتەوە، یان بەرگریکردن لە دین و ئاینزاکان، یان بەرگریکردن لە سەروەریی یاسا و دەسەڵاتی یاسایی ئەم هێزگەلە دروستدەکرێت و بە دەیان و سەتان هەزار کەس چەکدار دەکرێن.

ئەم هێزانە هەموویان پێکەوە لەگەڵ سوپا دیسپلینکراوەکاندا، وەک سوپای جارانی عێراق و سوپای ئێران و سوپای ئێستای عێراق و هێزەکانی پێشمەرگە، هەروەها سوپا زبەلاحەکی تورکیا و سوریا، لە پشتیانەوە سیاسەتێکی هێندە نامرۆڤانە و ناعەقڵانییانە ڕاوەستاوە و هەڵیان دەسوڕێنێت، کە دەیانەوێت زیاتر و زیاتر هەرچی عەقڵە و بیرکردنەوەیە لە لای گەلانی ناوچەکە بسەنەوە و تووشی زیاتری نەعرەتەی نەتەوەپەرستیی و سیکتاریزمی دینیی و ئاینزاییان بکەن. ئەمەش لە پێناوی درێژەدان بە سیاسەتەکانی خۆیان، شەڕکردن و جەنگ درێژە پێدەری سیاسەتەکانیان و حومکڕانییەکانییانە. کە بە بڕوای من سیاسەتی هیچ لایەنێک لەم لایەن و دەوڵەتانە نەک هەر عەقڵانی نییە بەڵکو زۆر جار لە جیاتی دەوڵەتە زلهێزەکانی دنیا شەڕدەکەن و

ماڵی خەڵکی وێران دەکەن، واتە لێرەدا دەتوانین پێیان بڵێین (مورتەزەقە). پاساویشم ئەوەیە بۆ ئەم قسەیەم، کە هیچ کام لە گەلانی ئەم وڵاتانە، نە گەلی ئێران و نە گەلی عێراق و نەگەلی کورد و نەگەلانی تورکیا بە کورد و تورکەوە و نە گەلانی سوریا بە کورد و عەرەبەوە، سوودیان لە درێژە پێدانی جەنگ وەرنەگرتووە، بەڵکو ئەوەی سوودی وەرگرتووە تەنها دەتوانین بڵێین، حیزب و دەوڵەت و حوکمڕانەکانی ئەم ناوچەیە و کۆمپانیا سەرمایەدارەکانی جیهانە، کە بە هەزاران و دەیان هەزار ملیار دۆلاریان لەم شەڕەو جەنگانەدا دەستکەوت بووە. کەواتە ئەم هێز و لەشکرانە هەم میلیشیایین بەو واتایەی کە دیسپلینی سوپاییان نییە و نیشتیمانیی نین، هەم مورتەزەقەن بەو واتایەی بە بەرژەوەندی گەل و نیشتیمان چەکدار نەکراون. ئەمەش کارەساتە و کارەسات بە دوای خۆیدا دێنێت. گرنگیشە کە ناوی سوپای دیسپلینکراو بە ئەخلاقیات و تەکتیک و ستراتیژیی سوپایی دەبەین، ئەوە بزانین کە هیچ سوپایەک لەم سوپایانە نیشتیمانیی نین، بەڵکو لە پێناوی پاراستنی حوکمڕانە ستەمکارەکاندان. لە مێژوویەکی دوور و درێژی ئەم سوپایانەدا دوو جار کاری وایان کردووە کە بۆنی نیشتیمانپەروەریی لێ بێت، جارێک لە شەڕی ئیسرائیلدا کە سەرکەوتنیان بە دەستنەهێنا، جاریکی تریش لە شەڕی ئیخوانەکان و حوکمی یەک ساڵەی ئیخوانەکاندا لە میسر، کە دڵنیام ئەگەر تیشکی سەوزی ئەمەریکا نەبوایە و ئەمەریکا نەیجوڵاندنایە ئەوەشیان نەدەکرد.

کارەساتی گەورەتریش ئەوەیە، کە هیچ هێزێکی سیاسیی عەقڵانی لە ئارادا نییە، بتوانێت بەرامبەر بەو هەموو هێزە داگیرکارییە بوەستێتەوە. ئەم ناعەقڵانییەتە، ئەم شەڕە و جەنگ و ماڵوێرانییە کە لە دەیان فۆرمدا خۆی دەبینێتەوە و بە دەیان ناوەوە چەخماخە لێدەدات و هەڵدەگیرسێت، وەک کەوتنەوەی ئاگرێک وایە کە تەڕ و وشک پێکەوە دەستوتێنێت، هەرچی زیندەورە و بونەوەرە لەگەڵ خۆیدا ڕایدەماڵێت و دەیسوتێنێت. کەچی ئەم ئاگرە دەمێکە بەربەتە گیانی مرۆڤەکانی ئەم ناوچەیە، هەر لەسەردەمی داگیرکاریی ئیسلام و(فتوحاتی)ئیسلامەوە زیاتر ئەم ئاگرە تینی سەندوە، تا ئەو کاتەی دەوڵەتی عوسمانی لە ناوبرا و زلهێزە داگیارکارییەکانی بەریتانیا و فەرەنسا ئەم ناوچەنەیان داگیرکرد و دابەشیانکرد بە سەر خۆیاندا، کاتێکیش چونە دەرەوە، دەوڵەتگەلێکیان دروستکرد بە ناوی دەوڵەتانی نیشتیمانییەوە، بریسکەی ئەم ئاگرە نەک نەکوژایەوە بەڵکو کردیان بە ژیملەمەیەکی گەرم و پڕ لە بریسکە و پشکۆ بە ئەوەی هەرچ کات ویستیان بە ئاسانی هەڵیگیرسێننەوە و شەڕ و

ئاژاوەیەکی دیکەی پێ بەرپا بکەن. ساڵ بە ساڵ و دەیە بە دەیە، تین و کڵپەی ئەم ئاگرە ناعەقڵانییە زیاتر و زیاتر دەبێت. توندووتیژی و شەڕخوازی و دواکەوتوویی و کولتووری خێڵ و تایەفەگەرێتیی و سیکتاریزمیی بە جۆرێک بەربڵاو بووە کە دەتوانم بڵێم زۆر جار ئەو هێز و حیزبە عەقلانیانەشی گرتەتەوە کە خاوەنی فەلسەفەیەکی ئینسانیبوون و بە فەلسەفە و جیهانبینییەکی ئینساندۆستی و چەپگەرایی و مارکسیەت ئەندامان و لایەنگرانی خۆیان پەروەردەکردووە.
بە مورتەزەقەکردن و میلیشیاییکردنی گەلانی ناوچەکە

ئێوە تەماشاکەن!، هەموو ئەوانەی پێی دەگوترێت ڕەوایەتی و حەق، ڕەوا و حەقن و کەسیش ناتوانێت نوکۆڵی بکات لە ڕەوایەتی زۆرێک لەو مەسەلانە:
ـ وەک مافی گەلی کورد بە دیاریکردنی چارەنووسی خۆی، سەربەخۆیی کوردستان و دروستکردنی دەوڵەتی کوردستان.
ــ وەک مافی تورکمانەکان و پێشێلنەکردنی مافیان، وەک پێکهاتەیەکی نەتەوەیی لە کەرکوک و هەندێ ناوچەی دیکەدا و هەروەها بەشێک لە پێکهاتەی عێراق.
ــ وەک دوورخستنەوەی ستەم لەسەر شیعەکان و دژایەتیکردنی ستەمی سوننە.
ــ وەک دژایەتیکردنی سوونە بە هەژموونی ئێران لەسەر عێراق و هەموو ئەو ناحەقی و ستەمەی لێیانکرا لە لاین ئێران وشیعەکانی عێراقەوە.
ــ وەک نەسڕینەوەی دین و ئاینزاکان و دژایەتینەرکردنیان بەو شێوەیەی کە قەدەغەیان بکات.
ــ وەک ئەو ئازادییەی کە لیبراڵەکان و چەپەکان خوازیارین.

ــ وەک مافی مرۆڤ و فەراهەمکردنی کولتوور و سیستمی دیمکوراتی و سیستمی عەلمانیەت و حوکمڕانییەکی دادپەروەرانە، کە هیچ دین و ئاینزایەک نەسڕێتەوە، هیچ جیاکارییەک نەکات بە ناوی جیاوازی توخم و ڕەگەز و پێست و زمانە جیاوازەکانەوە، چاکسازییەکی بنەڕەتی لە پرۆسەی پەروەردە و تەندروستییدا، نەهێشتی گەندەڵی و دزی و بە فیڕۆنەدانی سەروەت و سامانی نەتەوە و نیشتیمان، دەیان داواکاری لەم جۆرانە، هەموویان ڕەوان، هەموو ئەم داواکاریانە بوون بە دروشمی ئاڵاو و واڵای ئەم حیز و هێز و حوکمڕانانەی ناوچەکە، لە ژێر ناوی ئەم ڕەوایەتیانەوە دەیان شەڕ و پەلاماردان و هێرش و جەنگ دروستدەکرێت، کەواتە هەموو ئەم ڕەوایەتییانە بوون بە بریسکە و

کەپەی ئەو ئاگارە نا عەقڵانییەی کە ئاماژەمان پێدا. کەواتە ماف و حەق و ڕەوایەتییەکان کراون بە چەکێک بۆ برەودان بە سیکتاریمزیی و بەرژەوەندخوازی و شەڕ و تووندووتیژی. ڕەنگە باشترین گوتە لەبەرەدا ئەوە بێت کە دەگوترێت:"الحق یراد بها باطل" هەموو ئەمانە ڕەوان بەڵام دەکرێن بە خۆراک لە پێناوی ژیانێکی ناهەموار و پوچ و خاڵیی لە مرۆڤایەتیی و مرۆڤبوون.

لەبەرەوە دەمەوێت سەرنجتان بۆ ئەوە ڕابکێشم، کە چۆن ئەم هێزە سیاسییانە جگە لەوەی متمانەیان بە یەکتری نەماوە و لە هەمان کاتدا هەموویان بەرژەوەندیان لە درێژە پێدانی ئەم ناعەقڵانیەت و بەردەوامبوونی کەپەی ئاگاری ئەم جەنگ و شەرخوازییەدا هەیە، بانگهێشتکردنەکانیان بۆ ئەو ڕەوایەتی و حەقانە، دەکەن بە بیرێکی هێندە سیکتاریزمیانە کە دەبێت بە هێڵی سور و تەنها و تەنها خۆیان دەخوێننەوە و ماف و حەقەکانی خۆیان دەخەنە سەروو ماف و حەقی بەرامبەرەکانیان. بۆ نموونە، بە ناوی مافی کورد و ئالای کوردستان و دەوڵەتی کوردی کە داوایەکی ڕەوا و حەقە، بەڵام ئەم داواکاریە ڕەواو حەقە، ناعەقڵانیەتییەکەی لەوەدایە، کە دەکرێت بە بازرگارنەتی و حیزبەکان بازرگانیی پێوە دەکەن، بەیە وا هانی خەڵک دەدەن بۆ سەندنی ئەم حەقە، کە مافی تورکمان و عەرەب لە کەرکوکدا پێشلبکرێت و بیانسەنەوە، لە جیاتی ئەوەی کە تورکمانەکان و عەرەبەکان دەنیابکەنەوە کە لە حاڵەتی بە کوردستانی کردنی کەرکوکدا، یان لە حاڵەتی بە هەرێم کردنی ئەم شارەدا، بە هیچ جۆرێک زیان ناکەن لە ڕووی نەتەوەیی و مافی مرۆڤەوە.

لەولاشەوە تورکمانەکان، هێندە بە سیکتاریزمیانە و داگیرکەرانە خۆیان ڕاهێناوە بە ناوی بەرگریکردن لە مافی خۆیان وەک پێکهاتەیەکی کەرکوکی و عێراقی، نەعرەتەی ئەو نەتەوە پەرستییەیان هێندە ناعەقڵانییە کە دەڵێن نەک کەرکوک بەڵکو هەولێریش شارێکی تورکمانییە.

لە لای سێیەم و چوارەمیشەوە سوننە و شیعەی شۆڤێنیست بە پاڵپشت و هاندانی تورکیا بۆ سوونەکان و ئێران بۆ شیعەکان، لە جیاتی ئەوەی سنگیان فراوان بێت بەرامبەر بە گەلی کوردی شەریکیان، کە پێکەوە لە عێراقدا دەستوریان نووسیوەتەوە، پێکەوە عێراقیان پێکهیناوەتەوە، پێکەوە لە پەرلەماندان، پێکەوە لە حکومەتی عێراقدان، کەچی بە بە ئەوەی مەسەلەی هەڵکردنی ئاڵای کوردستان بکەن بە پرۆژەیەک بۆ دراسەکردن لە پەرلەماندا بە ناحەقی و بە هێزی زۆرینەی فراکسوێنی شیعە و سونە لەگەڵ تورکمانەکان بەسەر کەمینەی فراکسوێنەکانی کورد

لە پەرلەماندا، هەڵکردنی ئاڵای کوردستان لە کەرکوکدا ڕەتدەکەنەوە و دەیکەن بە بڕیار، کە دەبوو ئەم بڕیارە بخەنە بەردەم دادگای فیدراڵی عێراق.

نەتەوە یەکگرتووەکان لە عێراقدا داوایانکرد کە تێگەیشتن دروستبێت لەسەر هەڵکردنی ئاڵای کوردستان لە عێراقدا، هەردوو لایەنی کوردی شیعە و سوننە و تورکمان هەرچ لایەک بە هەڵە خوێندنەوەی بە ئەو پەیامەی نەتەوە یەکگرتووەکان کرد، تورکمانەکان شایلەغانیان بوو کە گوایە نەتەوە یەکگرتووەکان ڕازی نین بە هەڵکردنی ئاڵای کوردستان لە کەرکوکدا و کوردیش کەوتبوونە هاتوهاوار کە ئەوە ناحەقیە نەتەوە یەکگرتووەکان دەیکات، بە ئەوەی نەتەوە یەکگرتووەکان ئیدانەی هەڵکردنی ئەو ئاڵایەی کرد بێت.

ئەردۆغان و تورکە ڕەگەزپەرستەکانیش، کە گرەبەستی ٥٠ ساڵ نەوتفرۆشتنی کوردستانیان لەگەڵ پارتی واژۆ کردووە کە لە ڕێگەی بۆریە نەوتەکانی تورکیاوە بێت، لەگەڵ پارتیدا بوون بە گەورەترین دەستی یەکتری، بەرژەوەندیەکی زۆریان لە کوردستاندا هەیە، کەچی بە خۆشکردنی ئاگرەکە هەڕەشە لە کورد و کەرکوک دەکەن لەسەر هەڵکردنی ئەو ئاڵایە، بە ناوی ئەوەی کە کەرکوکی شارێکی تورکمانییە.

لە هەموو ئەمانە سەیرتر ئەوەیە، لە کاتێکدا نەعرەتەی پارتی بە دروستکردنی دەوڵەتی کوردی گوێچکە کەڕ دەکات، کەچی لە دڵەوە پێیان ناخۆشە کە یەکێتی دەستپێشخەریکردووە بە هەڵکردنی ئەو ئاڵایە لە کەرکوکدا، واش پێدەچێت یەکێتی بە موزایەدەکردن بەرامبەر بە دەستپێشخەرییەکەی پارتی بە دامەزراندنی دەوڵەتی کوردی ئەم کارەی کرد بێت.